

1133

1738

Värmland

FOLK-

1738

MINNEN.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

upplystade man

Näs och Lillbergshärader

i
Värmland

av

Olle Linderberg

förl. stud. 1914

inlämnad o. d. 1915

X

I

Första Mäppet

sid 1-145

125 folkminnen
1915

Samlingen utförd under juli och augusti 1925.
med hjälp av stypendium från G. O. Hjeltst - Cavallius
stiftelse för folkminnesforskning i Lund.

Inledning: Materiel odling på häret sid. 3-12.
Folkminnen från Bro och Södra Ny. 14-76.
Folkminnen från Boklöster 77-96.
Folkminnen från Millesvik och Åkerud 97-128.
Vävar och trådar från Näs härad 129-139.
Kartatade uppteckningar från härad 139-158.
Skildring av en begrepp i lillerud 159-161.
Sällshapslekar och danslekar 161-177.
Tillägg till anteckningar från Näs härad 178-187.
Inledning av tillverks härad 187-190.
Folkminnen från tillverks härad 191-239.
Melod uppteckningar 240-246.
Register över sagesmän m.m. 247-250.

1938 1738

Värmland

FOLK- 1738

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

MINNEN

upptecknade namn

När och Gillerbergs härad
Värmland

av
Ole Lindström
fil. stud. 1941

inlämnad okt. 1947

X
I

Fänska Mäkl.
sid 1-145

125/100-1000
1000

Tamlingsen utfärdades under juli och augusti 1925
med hjälp av shipendium från G. O. Hjerted - Cavallius
skipfels järnslömningsverkstads i Lund.

"Inledning: Materieell odling på häret sid. 3-12	
Folknummen från Bro och Södra Ny. 14-76.	
Folknummen från Bottnäcker	77-96.
Folknummen från Mållersvik och Österud	97-128.
Visor och psalmer från När härad	129-139.
Kortfattade uppteckningar från När härad	139-158.
Skildring av en begravning i tilleruds	159-161.
Välskapslekar och danslekar	161-177.
Tillägg till anteckningar från När härad	178-181.
"Inledning om tilleruds härad	181-190.
Folknummen från tilleruds härad	191-239.
Melodiuppteckningar	240-246.
Register över vägsman m.m.	247-250.

Det ansågs, som jag i öfver erhåll från Dyken - Carolinus
skrifvelsen, var avsett för insamling af folkminnen i man-
näs och Gillerups häraden i Västmanland. Såde jag näst, att
särskut när härad skulle visa sig så rik på folkminnen, som
vad jag nu vet, så hade jag förvisso begärt anskaffat för
föreläring utvart i man detta härad, som ännu delvis är ett herra
incognito för folkminnesforskaren. Jag syftar därvid framst
på den nordliga delen af häradets söder, d. s. a. Jag hoppas ett
annat år bli i tillfälle att höfva denna lutas, och då äro vi tillfälle
att mera ägna mig åt Gillerups härad, som i denna samling
husudräkningen representeras af Söngersunds socken.

Det har varit mig ett stort nöje att smaka denna härliga samman-
del på afstet, dels till fäst och dels äro vi på det få genombesöka häst
och rikligt få lära känna dess gamla äldres gästfrihet, meddel-
samhet och präktiga fäst. I allmänhet har man varit en
högtydlig gästfrihet äro vi äro en främling? Man visar intresse för
1. harkens sägen, seder och bruk. 2. En och som mest mig
propagerade mig för den Tjara skällnaden i harkens luras
harkensfalkningen i harkens luras. 3. Hären och den älderskande
harkensfalkningen i harkens luras. 4. Häradets jure delar. Häradet är mera älders-
dantligt. Man har gäms på spåren och rådet. Hären är

och ett mycket nära sammanhang. Särskut i
samman hade man varit framme, meddelade mig en spåren. Den
hade inte sett harkens luras, men i alla fall så —. Spåren av
vara ett mycket djur, men aftra anten man förtärliga spåren.
Öfverst delar man dock att man har funnit jure. För en
mansålder sedan eller så. Jag har inte kännit mer än en
som påstod sig ha sett harkens, alla andra ha haft skåpungen
eller harkens, som ha sett harkens.

5. Fråga om seder, har jag i allmänhet försökt att dela
personer på fram upplifningar, som en och samma sak. Så t. ex.
i fråga om julhöden.

LUNDS UNIVERSITETIS

FOLKMINNESARKIV

6. Gillerups och Söngersunds socken afstet jag har pek-
at i harkens av Augusti. De personer jag där berörde hade alla i
rena kluden. Till samtliga av den gamla iske harkens jag.
Söngersunds socken eller "harkens" är ett mycket högt
av harkens socken och harkens alla en och samma harkens till
skåpungen. Harkens socken visar sig också i harkens man i hark-
närmen.

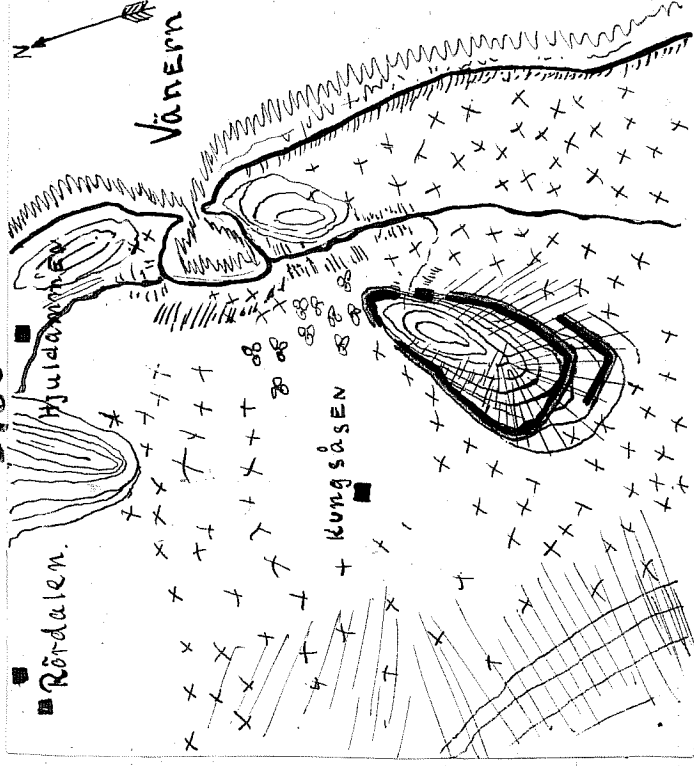
7. De ett var stället visade man mig harkensinstrument
från spåren harkens. Jag harkens den här i harkens, så de ge en hark-
harkens av det dagliga livet i harkens för harkens är sedan eller mer.
Harkens i harkens 1725

1733

Materiell odling på Nässet.

När Nässet påbörjas av den i Vänersu påskjettande
botten Vänerlandet Näs samt de mera inuti landet
belägna socknarna Kila och Tueta. Bygden är ur-
gammal. Tabrika templet från sten- och järnåldern.
Sittna dörren. Ett stort antal fasta stenminnen finnas och
så, såsom skulpturer och järnåldersvapen. Vid Raseborg
i Ervilsäter finnas flera vassa hällristningar; någon
punkten känner jag däremot icke från Nässet. Vid
Mergene i By socken och vid Duva i Skogsnäs
socken finnas väl bevarade damareringar. Vid Kungs-
åsen i Södra Ny socken finnas ett omfattande järn-
hämningar av mycket intressant slag. Runt omkring
en bergskulle av stor till feeten, meks höjd finnas
hugfika hämningar av en mur, utanför denna finnas
på ett mindre påstående hämningar av ytterligare en mur.
Befolkningen anser, såvitt jag kan förstå med rätta,
att när i samtiden har varit en järnhämning och ställen
manus - Kungåsen - ställen i samband därmed. Några
andra järnhämningar i samband med dessa hämningar
känner jag icke. Det är emellertid spår efter muren av sten

1733

Skas över förslutningarna vid Kungåsen

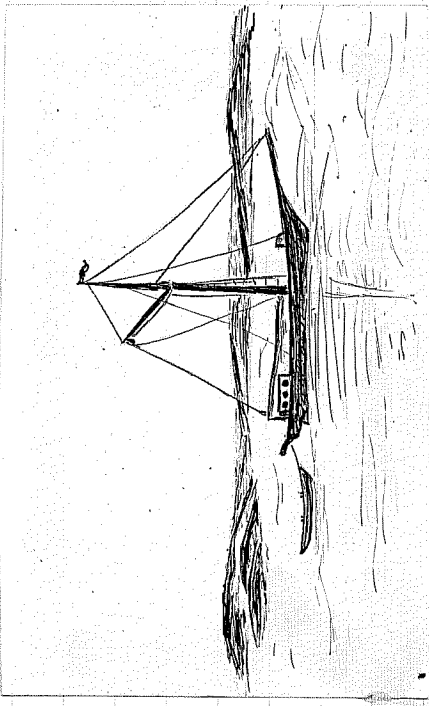
MURRESTER

som här sammanfärs. Orustände skissade ge en
ganska tydlig förställning om läget.

Näset är en uphöjning i jordbruksbygd. Den närm-
stående boks järnen har aldrig kemiskt på något
ställe där emellan påträffats nästan helt och hållet saknas.

Det fördelaktiga laget under Väneren, som i symmetri och
ända kusten är mycket djup och ligger ett par symmetriska
goda hamnar, har inflytt till sjöfart. Dessa ågar sig
en god del av befolkningen i dessa kuster åt sjöfarande
fiskareverket. I symmetri Eskilsåkers socken har en ut-
vägslad sjöfarande, och många ågar ena slupen, som
dessa kyparna men nu i utövande stadda vänerskutan, kallas.
Dessa slupar kalla i regel omkring 30 ton, och besättning
vägar utgäras av två man, vilka ofta tillkomman ågar
särskilt. — En eskilsåkers kallas i grannsocknarna
alltid cheppare, vare sig man är en kott eller inte. Med
sluparna, som är enmarade försedda med kopsprät och
ha en, i förhållande till fartens styrka, rätt stor segelstyrka

slup

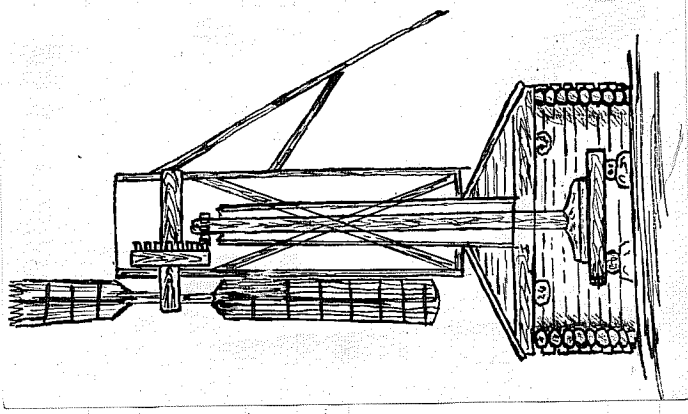

Väner - slup

fraktas förbrukningen från kalkbrottet på Kalkbrottet.

Med Väneröland - främst Vänerölands värd - har Väner sedan
enormt haft tillflyktsort för de två stängda. De gamla
Millsen och Eskilsåkers kalla ofta om hur man i gamla dagar
kunde fara över isen till "slup" (lidhög) i land. Det var
för den berömda lättnaden att fara till Vänerö eller Ädel.
Så ofta man ju inte på den tiden - åtminstone inte som handelsplats.
Lundervik märks denna lilla lilla förändring med Väneröland
mycket väl - de södra när-socknarna, särskilt skiffer, sig betydligt
från andra vänerölands kuster och närmast sig vissa präst-
öarna. Man säger på t. ex. väst i stället för väst, hämmen
i st. f. hämmen; fara i st. f. fara s. v. Om vissa saker över-
ensättas rätt nära med makarande i vissa delar av
Väneröland. Så är t. ex. fallet med Väneröland, vilket hade
från en upptäckningarna många från i väningen, tydligen
visar sig dock förändringen med Väneröland i färd -
härav närmast beaktningen. De båda är själva beaktningen, som
mestadels är ett kott, med himmel av försvärga dimensioner.
I stället för färskvar är ett par små gluggor, med eller utan glas
putar. Skuden är också själva beaktningen av sken. Taket är
alltid pyramidförmigt och från den mitt höjer sig överbyggnaden
som är visst omkring den väningen av de goda inlägg

brock karrande ael, inuti pillen själva drivveln läger.
Samma drivveln påverkas genom en "spindelm" av själva ring-
aeln, som ofkast är tillberedd av eld, Vingen är tillberedd
hela och tillverkas av härbär. Tabell till själva karrandest i
av har på näver eller av spän. Den ael som överför
kraften från ving -
aeln till stannan

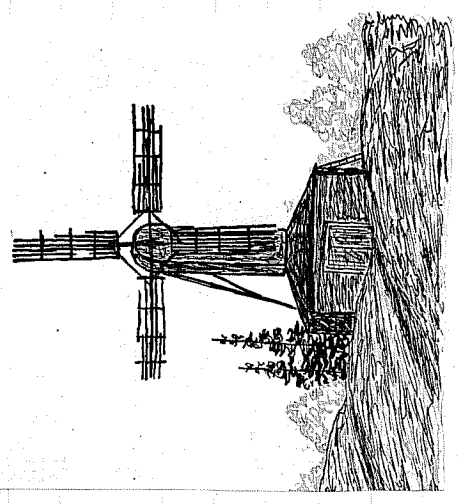

Skematisk framställning av
Väderstans konstruktion. (S. 14)

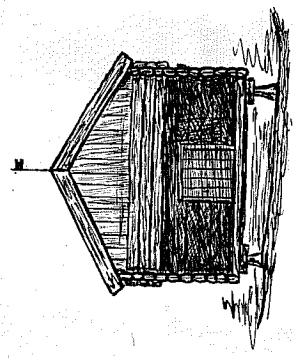
kallas "spindel". Alla
aeler och kugghjul är
alligenom av trä. Kug-
arna, som naturligtvis
är skatta för att mat-
ning går så gäna av eld.
Vädrande stannande
ge en föreställning om
djupa stannans enda
konstruktion. Ving -
huset och karrans genom-
slutet och karrandest
påverkar ving, karrandest
i att "spindel" och
de på en bänk av

kraftiga, stannan påverkar stannan synas. Djupa, stannan
karrandest endast för matning av grövre mjöl. För fin-
are sorter har vädrarna påställt antit stannan i karran-
dery (När Salland) eller Bergens bänk. Om möjligt vädrar
men då självär. Vädrar har förkast ett mycket stort antal
vädrarna, pillen svängande ringar, påkast ett av kasten
med konstruktionens drag. Numera finns endast ett jä-
kal har, och bland dem, på vitt jag net, endast två, som
huru användas. Både dessa finns i Bäckens, och en.
Vädrande hade för gäna sin egen vädrarna, eller och-
så delade hem den

med näver, utar
grannan. Oftast
sär stannan för
karran till näver
här, i invid gäden.
Skundan karran, hela
karrandest stannan
här, i invid gäden
i Bäckens, och en.

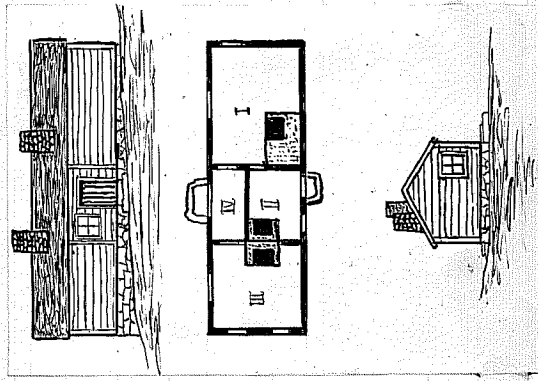

Vädrarna i Önd. Södra Ny.

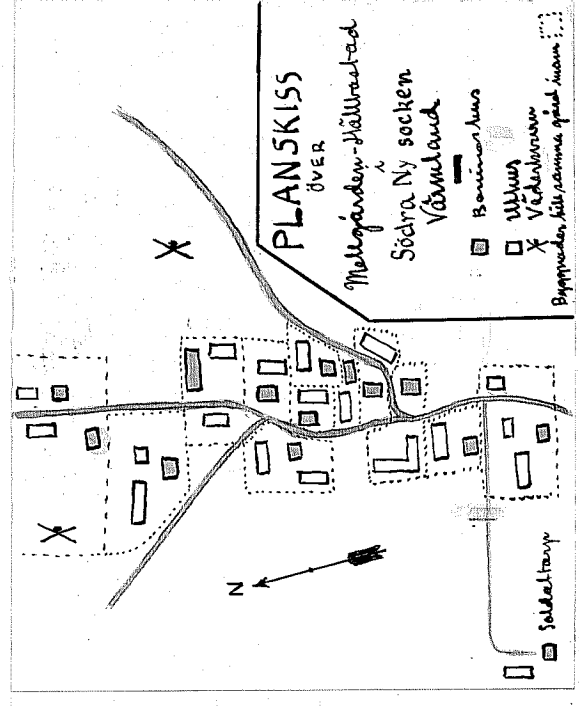
shiljer sig i höy grad från
grammatiske ranson och åskådning.
Man är mycket konservativ, i
hela pochen för fröigt, var man
t.ex. infäst elektrisk kraft, men i
Mellgården - Hållstads nära sig
alla med fotografering och bisk-
pingen på sin med hästskott och
mycket gammaldags träskivor.
Som sigill ha de olika gårdarna
"lämpar" till ständigt en
varandra i höy grad.

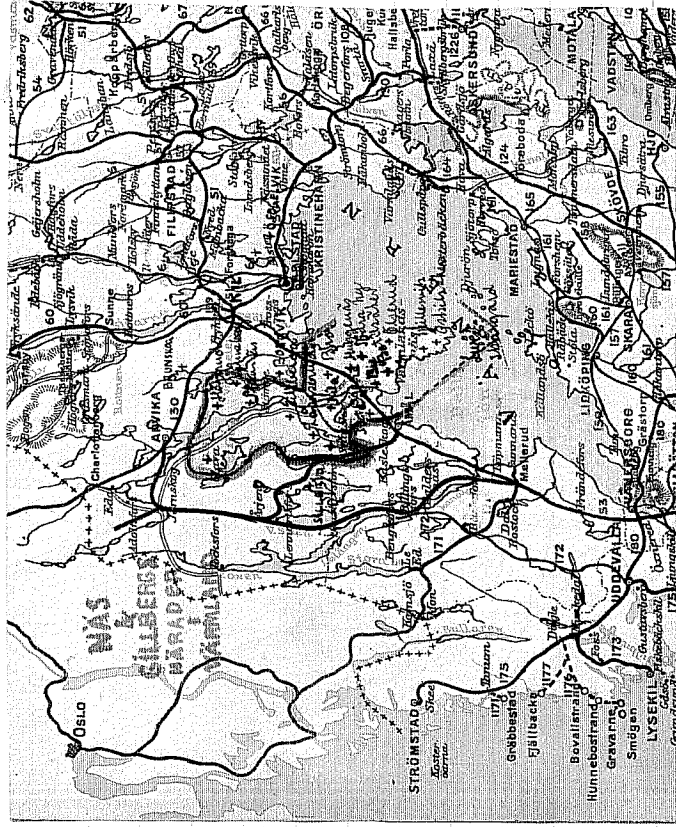
Överst:
Stapels vid Sam-
hult S:a byggnaden.
Under:
Maukoppnaden vid
Dandult. På en tak-
stjärke i stjärken (I)
finnas ett bälte 1668,
1875 och 1777 iaktagna.
(Se sid 9.)

För hela byggnaden och
med ägar finnas och
vid den byggnaden och
här, ständigt har det
upptäckande, medan det
i de andra byggnaderna
så gott som inget, utan
hela institutionen lever
här som en minnelse
från gamla tider.

Byggnaden väljer, av byggnaden som
sammansätter under byggnaden, i Mellgården - Hållstads
byggnaden har hand om byggnaden, som byggnaden
medan jag från byggnaden i Mellgården, som byggnaden
uppbyggnaden, att byggnaden alltså byggnaden och
samma person, eftersom av den som byggnaden är byg-
bygge. Jag skulle kunna säga, att det i Mellgården -
Hållstads byggnaden byggnaden är det ständigt, och att
det där ännu byggnaden av byggnaden skäl. På byggnaden
byggnaden i byggnaden, byggnaden byggnaden

Vara utvisade Näs och Gullberg härders läge. Näs
härad omfattar socknarna Ry, Bro, Södra Ny, Suggenäs (Ry
parast), Millerik, Esholmen, Öllerud, Bakeläcke, Milleriks parast,
Kila och Tucka (Kila parast) Gullberghärad omfattar Gullberg, Kungävs
socken (Gullbergs parast), Skarv, Högers, Värmsborg (Skarvs parast)
Glava och Blaga (Glava parast)

De å följande sidan beskrivas bygghandlingar
instrumenten har jag medtagit, emedan de synes mig
de en intressant bild av det slagliga livet på en medel-
stor bondgård i Näs härad för omkring ett sekel sedan.

Först några ord om Rördalen där den första och
äldsta bygghandlingen är upprättad och förvaras.

Rördalen är en gård helagd omkring en km från
Kärrna i Södra Ny socken. Bredan utgöres av omkring
40 hundra åker och jorger för lika mycket skog. Individen
förklarar att gården gjätt i av man släkten i Rördalen
är och att varannan ägare betat lars och varannan
Anders. Vår därmed huru samhället. Bygghandlingen var

avskriven den Anders Andersson, efter vilken bygghandlingen
företagades, förklarar för och hans son Lars Andersson, som
underskrivit handlingen, förklarar till gårdens nuvarande
ägare Lars Andersson, som får övrigt varit mig till stor
hjälp, då det gjätt att hela samn på verktyg o.d. som nu
är i bruk.

Amor 1799 den 18 februari för Rådetes Bemyndigning öfverordnade
Anders Andersson i Rådetalen på den kvalitetskaps och reparation som följande
speciell
Red. ska best.

			Jäfflen s ett gl. [samtidigt]
			brännvinshöl
			1 par pinar
			Malm och järn
			st. stor spjett
			st. d:o
			st. d:o
			{Obs.}
			2 ne lug järn } sid.
			st. jehacka
			st. smör levara
			2 ne järn brän [vand]
			7 st. ligero
			st. brän knif
			Äker och käv-
			red skarp
			st. plog
			st. d:o
			1 par skablar

Transport

Transport

st. half
st. 5:0
st. 5:0

st. dör	1	st. slag boll [slagband]	1
st. snätt	1	st. dör	1
st. Fräse Käse	1	st. mat skopp	1
st. Höt Käse	16	transport	16
st. dör	12	transport	12
st. söde Käse	1	st. större skopp	1
st. dör	1	st. hänge skopp	1
st. ferdas släde	32	2 ^{ne} par styr skolar [skye = nyfäst]	32
st. ved släde	2	st. fälla	2
2 ^{ne} på säcken	1	st. stän säng	1
st. zelle	16	st. dör	16
st. dör	16	st. "Kafat [kapert]" ^x	16
1 par bogträ	1	st. dör	1
st. mans sadel	8	st. dör	8
st. bebell	8	st. dör	8
fiske red skopp		st. skrin	
st. sibe mat	8	* egentligen bläckfisken, vanligen av els. med kraftiga järnbeslag	
st. lake krake	1		

*² Ögöndigen blädskista, stundigen av
etv med vordigen järnbelag

st. anten			
st. läls [locke]-böta			2
st. so			1
st. spray kamel			4
st. so			1
st. bräskha *			2
st. bräskarna			1
st. hä stop			1
2ne st. mjölke bränkar			2
st. pälle brå *			3

* Beredd för förvaring av brännvin

Öval bottenform och mycket starka stavar.

Se bilden

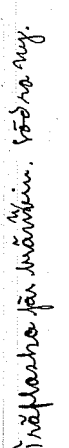
** Användes vid beredning av de
 nycklar som bereddades i hemmet. Det
 bestod av en skrapa eller som man
 så vill - mjöl, med ett långt skapstavn
 ände fästades mot armhålans huden
 pressades ut på något med hänsidan

drifjen alltså på hatten endast genom ströket.

xx) Gg. dräpning. Dräpning var ett
kärntekniskt sätt för genkänningsboring. Man strötte
hane eller boar med en klotter i ett dräpör
om ett håg med hock hatten.

st. anten			
st. läk [lock]-botta			2
st. so			1
st. Spry kamel			4
st. so			1
st. bräskha *			2
st. bräkanna			1
st. hä stop			1
2ne st. mjölke bänkar			2
st. fälle br *			3

* Använd för jävning av kräm
 Brak bottenform och mycket starka stavar
 Se bilden
 ** Användes vid beredning av de

st. skägg sak	4	st. håll fäke [brändsk]	6
st. kinn sak	1	Spannermål	6
st. söre läs	1	enok en $\frac{1}{2}$ kinnaskapre	2
st. järnstår	8	Trouspart	61 40 6
st. sko hanner	1	Trouspart	61 40 6
st. so	1	Creatur	
st. snige stä [indestad]	24	st. gult stoo	10
st. slugga [slugga]	6	st. fagel häke	16
st. yxvakt [?]	1	st. Roo Spångros	4
st. malin vägg *	1	st. so Ringros	4
st. Fälgge	6	st. so Lilros	4
st. Augge	4	st. Kivv	5
st. snade	3	st. för	24
st. so	1	st. so	24
st. Söpa nappan [?]	1	st. ugglan	32
3 ^{re} mindre	2	st. kugge och gässe	1
st. prä källa [ugstam]	1	st. kuggerugga	1
2 ^{re} Söran	8	fast ägen dam	

*/ Över väl svarare en vägg till-
verkad av kuggeruggen/malin, än en vägg
att väggarna malin på.
Brons skatte hemmande

gäll och skall upp-
hågs till som Dangel

St. En 1/2 del efter helt	3 16
räknat skatte präselem-	
manet Båkerud	100
Summa	242 40 6
Summa	3 16

Att följande Bouppteckning är Rätt till Lägga
Siffrer Och ingenting med vet och vilja är Judan-
dakt Sam med Edlig förbindelse beskrytas Kom in-
hugan utsporra
All vittne
Maria M. A. D. Andersdotter
änka i huset.
Olof Olafsson
Anders A. A. S. Andersson
O. O. S. Båkerud
Lars Andersson
Per P. A. S. Andersson
Sven Andersson
Dangel D. A. S. Andersson
Säner.

Procedur till Skapet för språkande Summa inventari. 242 Rör Yngst
är betald med 14 st. 7 n. st. Littera Rex den 24 okt. 1799
C. H. Cydelquist.

Det var tal om det i byggnadsbevakningen nämnda
verkbygd, som kallas Jämsbo (sid. 18) som Lars Andersson
(sid. 14) att tala om ett annat nummer, beklagt redskap, som
benämndes hummelvä. När saganman förklarade namnet på
följande sätt: För gjorde de mycket loppfärd hemma. Tyngningen
var det den enda hustru som kallar utförde under
vinterkvällarna. När de skulle flytta de sneda händerna
på huggarna så använde de en särskild hugg, för det var
bara en pärm i mitten på den. De satte fast den på händerna
på huggvännen med egghuggat och så drog de huggen
utefter. Då kom de att ströja häst mat huggen. När nu
kallas häst "humma" och så gick huggen namnet hummelvä. För
öfrigt kallas också ett ar ^{hätt} beken har skeddigen för
"hummelvä".

Uppom Gustafsson, Hummelvä, har oerhoffligt hämtat
my ^{original}et till en byggnadsbevakning, som berättades i
Hälsöboken, förtäry, år 1830. Jag meddelar även denna i
anskrift, då den utgör ett intressant jämförelsematerial till den
föregående, dennadansanden har förändrats något på de
motiv och.

År 1830 den 31 Augusti Voro underförskade kallade av
Andersson Maria Andersdotter i Hälsöboken att för rätta säga byggnads-
bevakning efter den afl. man Anders Bryngelsen för skädes som
med Godeken för afled den 22 de juli och efter sig lemnat ett barn
med namn sommen Talaras samt dotterna Brita Lisa, Märtha, Jungfräl
och Lina vari bland endast Lina varo omtyckt på vilkas sida
varo till skädes Gabriel Andersson i samma hemman som hennes
färd och Brita vid detta tillfälle bevakade och föräktas byggnads-
bevakningen som följer.

Banco
Rev. sh.

Ther		En stonbanseleg	4
14 st Tältrikar	2 16	6 st. Pottblunderger	18
ett Therstap	1	En vit flaska	4
Kappan		2 ^{de} Supglas	6
En Stora fjätel	3	En liten Banseleg 6:0	2
En 50 mindre	1	Jern och mahnsaker	
En Bränninggång	4	En gryta (modern)	1
En metaldepasche		En 5:0 same sänder	4
Skar och Paskin		En 50	4
7 st. Paskins Tältrikar	28	En skaffpanna (modern)	16
En glaskunde	8	En skedspanna	12

En d:o (stekarman)
En jernsten
Transport
Transport
En pannering
Smidjerna 1745
Ställ 745
8 st pluggjern
2 st krummelankar
En ströddoverare
En vapen
En urare
Ett hufving
En d:o krummare
Ett kvarter av Bläcks
En d:o Trätt
Ett hufving med divärna jernskrap
En pill
En parr
Ett kugjern
3 st. kaffar

4
1
15
15
32
16
16
8
16
16
4
8
8
2
4
2
16
2
3
1
6
En Täcksla
En väters lige
7 st. fäme d:o
En Tälge
En d:o Gugg
En hand säg
En d:o
En d:o
Husmöbler
Ett stort Mattskåp
Ett karmstap
Ett d:o
Ett d:o
Ett hängeskåp
Ett mindre d:o
Ett q. matstap
Ett d:o
Ett slagbord
En handskiva
Ett väpnen
En sappa
En d:o

8
16
7
8
6
6
2
6
40
16
12
32
12
8
6
32
8
5
1
12
4 st. skyrstallar
En stene och kista
Ett skrin
En färdeskäp
Och en och kja Redskap
En Traskjärva
En d:o
En hängskjara
En d:o
Ett gäselstap
Ett d:o
En äkerplog
En q. d:o
En koch[stap]-huf
En äkerhuf
En d:o
Ett par dubbla skacklar
Ett par d:o
En färdeskäp
En d:o
En d:o mindre
Transport

32
12
12
12
6
2
2
32
16
12
8
32
4
32
24
24
6
4
24
24
50 7
En äkerläde
En medelip
3 par skacklar
En dikespade
En d:o
En jerdhakra
En restplog*
En selle
En d:o
En d:o
Ett st. mahl
En hakebrä
En boghufvell
2 st. skacklar
En lins d:o
Lager och hufv hufvel
Ett hakebrä
Ett draneke har
En Rest- (q. rist) ploggen hakebrä med ryg-
pelling. Den hade endast ristjärn, sedan man
hufvat upp jorden med denna plöjde
man efter med en plög som saknade
ristjärn. (hufvat av hufvat jernstap.)

En dröche hanna	16	3 st. Flaskor	12	En handguarn	32	tätt brunt Sk	40
En d:o	8	10 st. Silfverfärdingar	5	En värfstall	16	En d:o gammal	4
En färding	4	En läckhanna	4	4 par handknivar	8	En färding	4
En bränningsfärding	6	En Målk	6	4 qf. värfsheden	6	Ensko Råsa	8
En d:o	12	En qf. Kista	1	En Stensång	16	En d:o Blecka	8
En d:o	2	En gl. vattenå	3	10 dammar här rep	10	En d:o Råenna	8
En Vattenå	8	tätt spikträ [?]	3	Stång och Läckläder		En griga	5
En d:o	6	4 st. Sistrar	3	En dyna med skivan	12	En d:o	5
En d:o	4	2 me Backstäng	6	En pille No 1	16	En hirkalf	2
En d:o	2	4 me Sistrar	8	En d:o N= 2	16	En spikalf	1
En bryggkanna	16	En Backstäng	1	En d:o N= 3	6	3 par med lamb-	4
2 me Ämbär	12	En Sistrar med Wind	1	2 me gl. d:o	6	2 me mofar	1
tätt d:o	4	En d:o mindre	6	Ena par gardinner	24	En lägersagg	4
2 me Spänner	2	En halvhäppan. kopp	8	tätt 46 fäder	4	En mof dugga	3
3 me Kallor *	6	tätt durchslag	4	En lekman	8	En gäst	3
3 st. Läckbatter	8	3 st. Träfat	8	En säck	24	8 st. grisar	8
2 me Männen	8	4 st. skenfat	12	En d:o	24	En gräs med mof	1
En d:o Läckbatter	4	En Läckbatter	8	En d:o	8	Spännemål	14
En Målk	2	En Målkst.	4	En d:o	16	Ullst Råg 3 1/2 kuma	4
3 st. Laggkunnar	3	tätt opussell	4	En apt. kläder.	16	Ullst 1 kuma korn	12
		tätt kallall		En Målk Räck			
		tätt kallall		2 me Rörhäppan			

* tätt skap, smalar först vid en lång spär för
vattenbrukning i hanna. Sings Kallall.

12	En handguarn	32	tätt brunt Sk	40
5	En värfstall	16	En d:o gammal	4
4	4 par handknivar	8	En färding	4
6	4 qf. värfsheden	6	Ensko Råsa	8
1	En Stensång	16	En d:o Blecka	8
3	10 dammar här rep	10	En d:o Råenna	8
3	Stång och Läckläder		En griga	5
3	En dyna med skivan	12	En d:o	5
6	En pille No 1	16	En hirkalf	2
8	En d:o N= 2	16	En spikalf	1
1	En d:o N= 3	6	3 par med lamb-	4
1	2 me gl. d:o	6	2 me mofar	1
6	Ena par gardinner	24	En lägersagg	4
8	tätt 46 fäder	4	En mof dugga	3
4	En lekman	8	En gäst	3
8	En säck	24	8 st. grisar	8
12	En d:o	24	En gräs med mof	1
1	En d:o	8	Spännemål	14
8	En apt. kläder.	16	Ullst Råg 3 1/2 kuma	4
4	En Målk Räck	16	Ullst 1 kuma korn	12
4	2 me Rörhäppan			

uträddt ärden 1/4 tumma	1	32	
uträddt halva skummar	16		
uträddt wicken 1/2 tumma	1	16	
uträddt dimför 1/4 tumma	32		
uträdda botten 1/2 tumma	2		
ett järskin	8		
ett par skrubben [mätt]	4		
ett par ul mar	4		
ett par bottenboden	2		
Thauspart	233	32	

Att på lunda är inwenkerad och värderat till dett
morfte på att ingen kring med wett heller wijsa undan
delt är dett jag med så heranna kan om så på -
fordras

Maria M. A. D. Andersdotter
bucha och yppigstare

Såsom yppigstare och värderingsman
Nils Swensson i Södra Brud.

berättade av Kristina Lof, Tornebraken, Nyl.

Kristina Lof är omkring 70 år. Borna efter en fiskare.
Befar en stuga nere vid Vänerns strand. Fastas vara mycket
vidskrytlig. Han pågar sålunda aldrig gå och lägga sig på n. l.
då huckummen är slut, då han alltid går en tur till lada-
gården för att förvisa sig om, att allt är i sin ordning där.
Så han grannarna, berättat, och jag har också i någon mån
sjölv kunnat iakttaga att så är förhållandet. Han att pånåga
upplysningar av henne om ännu merliga väsen o. d. var helt
omöjligt. Något samman och fram i nedanstående sägner.

Skogspå

Det var en som bodde på Holmen, som de kalla Udd-
man. Han hade varit och hämtat julvärmvint och det drog
han på en kälke. När när han kom ut på isen på vällen han
och drog ut allmog. Och en hörde jag alldeles tydligt, att han
sa, att det aldrig var möjligt annat än att han skulle i stekarna
på holmen för jag hade hörde och härderna, sa han.

När jag blev nog, att han hade snubbat på brannvinstfog.
Han en kan aldrig peta så nog, skogspå kunde ja ha varit utan

* Hållningen i Väner.

1738

jättefästet och att det har funnits det har en ju många huf-
niga bevis på. De har ju kastat skivan så stora så jag
har då i alla fall aldrig sett skogarna, men det var en gammal
Väst som bodde i Väst. Han hade flera i släktansamling⁷⁷ och han
och hustru hans var ute och letade efter dem, för de hade kommit
bort. Då fick de se en fårt och mere vid Berckens⁷⁸ och de hade
att det var deras. Men flera häll mellan till de kom till en häring,
som satt nere i en dalsänka. De begrep inte att det var skog-
rädd, än han som var ung och het, han tog och skällde ut
hemme riktigt. Men det skulle han ju ha gjort,
för när han kom hem, blev han så sjuk, så han låg
på och styrda med. Se även, det hände han ju.

Men se att det har funnits ett jättefolk det ser en ju
många bevis på. Samt alle stora sken di ha kastat i sam-
intu kom ha kommit dit på många ställen på många åmrat sin.
Den drog sej samma, när kyrkboarna börja södra. Samma
drog långt bort åt fjärra skogen och andra ut på öar i
sjön

⁷⁷ Väst, stark i södra lufthäls Väst. ⁷⁸ Tullingen vid Jerngrän
högst Västerna strand. ⁷⁹ Enligt sällagen hufstakt vid Västerna.

1738

Jätten och sjömannen I.

Det var på en ö i Västern, som det kom sjöfolk i land
och där bodde det en jätte. Sjöfolket hade en natt med sej
och den hoppade upp i närbarnarna på jätten och börja ha
nätter. Det hände jätten var på behagligt, så han bad, att han
skulle få behålla batten. De ville allt ha'n med kille och
men han lovade dem mycket guld för honom och så sa
han det också att "nu är det värd att jag är i väg med det-
samma, för jag har stäbkingar har också, och om de får tag i
en så går det aldrig väl med er". Så då skyndade de sej med
att löpaga ut. När de hade kommit ett stycke från land kast-
ade jätten en guldklump efter dem så stora och tung, att den för
kross igenom däck och påte ner i botten.

Jätten och sjömannen II.

Det var en annan jätte också, som hade bott här
nere på Raskåsen*, men när de byggde lufthäls på flyttade
han ut på en ö i sjön. En gång när det kom fiskare förbi,
så ropade han på dem att de skulle komma i land och när
de kom till honom, så ville han skicka med dem till kyrkan
tills, som de skulle spärra omkring prädikenstolen och ett skrin
i dag Jerngrän nära södra lufthäls.